

พจนานุกรม—วิทยาศาสตร์

หน้าฉบับนี้ขึ้นโดยความคิดริเริ่ม และด้วยความปรารถนาดีของคณะกรรมการประชุมวิชาการและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใหม่ ซึ่งมีนโยบายที่จะส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้แก่ท่านทั้งหลาย ผมได้รับการขอร้องให้เป็นผู้รับผิดชอบในเรื่อง พจนานุกรมวิทยาศาสตร์ ขอเรียนว่า ยินดี เต็มใจ และจะตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด ฉะนั้นนับแต่บัดนี้เป็นต้นไป หากท่านผู้สนใจมีปัญหาข้อข้องใจที่เกี่ยวกับพจนานุกรมวิทยาศาสตร์ โปรดกรุณาเขียนถามมาที่ผมโดยตรงที่ตึกพจนานุกรมวิทยาศาสตร์ คำถามและคำตอบต่างๆ จะปรากฏในหน้าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นประจำ トラบเท่าที่คณะกรรมการฯ นี้ยังมีมติอื่นนโยบายนี้อยู่

พ.ต.อ. ถวัลย์ อาสนะเสน

เมื่อประมาณสี่เดือนมานี้ คุณหมอบอกว่าผมได้มาปรึกษาผมด้วยวาจา เป็นเรื่องที่น่าจะเกิดขึ้นกับท่านผู้ใดก็ได้ จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟัง คงจะเป็นประโยชน์บ้างตามสมควร เรื่องเป็นดังนี้.—

คุณหมอชำนาญการชันสูตรศพผู้หนึ่งซึ่งวิ่งตัดหน้าในระยะกระชั้นชิด บังเอิญคุณหมอบีบไม่เร็วนัก กรรมการผู้หนึ่งจึงเพียงกระตุก ขาข้างขวาหักสมองได้รับความกระทบกระเทือน (concussion) แพทย์ลงความเห็นเรื่องกระดูกหักว่าจะต้องรักษาประมาณ 120 วันจึงจะหาย ปัญหาสำคัญส่วนหนึ่งของคุณหมอบอกและคำตอบของผมที่พูดกันวันนี้มีดังนี้

ปัญหา

ในกรณีที่ผู้ข้ามถนนไม่ใช่ทางข้าม หรือวิ่งตัดหน้ารถกระชั้นชิด ผู้ขับรถไม่สามารถจะหยุดได้ทันทั่วทั้งที่จึงเกิดอุบัติเหตุเช่นนี้ กฎหมายถือว่าผู้ขับรถมีความผิดแต่ฝ่ายเดียวหรือไม่ ?

ถ้าพิจารณาจากเหตุการณ์แล้วน่าจะเป็นความผิดของผู้ข้ามถนนมากกว่า มีหลักอะไรทางนิติเวชศาสตร์พอที่จะพิสูจน์ได้หรือไม่ว่าในกรณีเช่นนี้เป็นเหตุสุดวิสัยจริง ๆ และตำรวจควรปล่อยผ่านไปหรือไม่ ?

คำตอบ

ปัญหาข้างต้นมีหลายประเด็น จะได้ยกขึ้นมาตอบทีละประเด็น

1. ในกรณีที่ผู้เดินข้ามถนนไม่ใช่ทางข้าม มีความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2477 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2508

“มาตรา 57 ในการเดินข้ามทาง คนเดินเท้าต้อง

1. เดินข้ามทางโดยไม่ชักช้าและโดยประการที่ไม่เป็นการกีดขวางแก่การจราจร (ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท—มาตรา 65 ทวิ)

2. ทางตอนใต้ที่เจ้าพนักงานจราจรออก
ข้อบังคับให้คนเดินเท้า ต้องเดินข้าม
ทางเฉพาะในทางข้ามที่ได้กำหนดไว้
ให้เดินข้ามทางในทางข้ามนั้น (ผู้ใด
ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สอง
ร้อยบาท—มาตรา 65 ทวิ)”

2. ในกรณีที่ผู้ขับรถ ขับชนคน พนักงาน
สอบสวนจะต้องตั้งข้อหาแก่ผู้ขับรถว่า ขับโดยประ
มาททำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายหรือถึงแก่ความตาย
ส่วนใครจะผิดจะถูกลงโทษนั้นต้องสุดแต่การสอบสวน
และพยานหลักฐาน ฉะนั้นถ้าจะพ้นข้อหาขับ
รถโดยประมาทได้ในเบื้องต้น ผู้ขับรถจะต้อง
ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายเสียก่อน

กล่าวคือ ก. รถต้องอยู่ในสภาพเรียบร้อย ห้ามล้อ
ดี—กฎกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 2
ออกตามความใน พ.ร.บ. จราจรทาง
บก พ.ศ. 2477

ข. ไม่ขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนด (รถ
ยนต์ส่วนบุคคลที่บรรทุกได้ไม่เกิน
7 คน) คือในเขตเทศบาล 60
กิโลเมตรต่อชั่วโมง นอกเขตเทศบาล
100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง—กฎกระทรวง
ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2509) ข้อ
10 (ค)

ค. ไม่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา 29 แห่ง
พ.ร.บ. จราจรทางบก ฉบับที่ 4
พ.ศ. 2508

“มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ขับรถ

1. ในเมื่อหย่อนความสามารถในอันที่จะ
ขับ
  2. ในเมื่อเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น
  3. ในลักษณะกีดขวางการจราจร
  4. โดยประมาท หรือนำหวาดเสียวอัน
อาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน
  5. ในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถ
หรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้าหรือ
ด้านหลัง หรือทั้งสองด้าน ได้พอแก่
ความปลอดภัย
  6. คร่อมหรือทับเส้นหรือแนวช่องเดินรถ
เว้นแต่เปลี่ยนช่องเดินรถ
  7. โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย หรือ
ความเดือดร้อนของผู้อื่น”
- ง. ไม่ขับรถอันเป็นการฝ่าฝืนกฎจราจร
เช่นต้องลดความเร็วลงเมื่อก่อนถึง
ทางข้ามถนน ฯลฯ

3. ประเด็นที่จะพิสูจน์ว่าเป็นเหตุสุดวิสัย
จริงหรือไม่ในกรณีที่ผู้ประสบอุบัติเหตุตัดหน้ารถ
อย่างกระชั้นชิดพอมีทางพิสูจน์ได้ดังนี้

ผู้ขับรถที่มีใบอนุญาตขับขึ้นนั้นต้องผ่านการ
ทดสอบระยะเวลาการตัดสินใจมาแล้ว ที่ใช้กัน
เป็นสากลคือ 0.75 วินาที ระยะเวลาการตัดสินใจ
นี้หมายความว่า เป็นระยะเวลาตั้งแต่ผู้ขับรถเห็น
สิ่งหนึ่งสิ่งใดจนกระทั่งขณะที่ใช้เท้าแตะห้ามล้อ

ระยะเวลาที่จะสัมพันธ์กับความเร็วของรถ สมมุติว่าขับรถด้วยความเร็ว 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ฉะนั้นในเวลา 0.75 วินาที รถจะแล่นไปได้ 12.50 เมตร ในระยะนี้หากมีใครตัดหน้าก็เป็น การสุกวิสัยจริง ๆ ต้องถูกชนแน่ นอกจากนั้นยัง ต้องคิดถึงระยะห้ามล้ออีกด้วย คือตั้งแต่เหยียบห้าม ล้อ ๆ หยุดหมุนไปจนถึงตำแหน่งที่รถหยุด ตาม ที่ใช้อยู่เป็นทางการของไทย ถือว่ารถที่แล่นชั้ว โมงละ 60 กม. และระบบห้ามล้อดีประมาณร้อย ละ 40 จะหยุดได้ในระยะประมาณ 35.43 เมตร ดังนั้นตั้งแต่เริ่มเห็นคนวิ่งตัดหน้าจารถหยุด รถ ก็ จะ แล่น ไป เท่ากับ ระยะตัดสินใจรวมกับระยะห้าม ล้อ ซึ่งเรียกว่าระยะหยุด เท่ากับ 12.50 เมตร รวมกับ 35.43 เมตร คือ 47.93 เมตร ผู้ที่ตัดหน้า ภาย ใน ระยะ ทาง ดัง กล่าว ย่อม ต้อง ถูก ชน สุก วิ สัย ที่ รถ จะ หยุด ได้

อย่างไรก็ตาม การจะพิสูจน์เช่นนี้ก็ย่อมต้องมีพยานรู้เห็นอยู่ด้วยว่ารถแล่นมาถึงจุดไหน คนวิ่งตัดหน้าตรงจุดใด มิฉะนั้นก็จะเป็นเรื่องลำบาก ส่วนการวัดรอยห้ามล้อนั้นก็ด้วยความมุ่งหมายหลายประการ ที่สำคัญก็คือต้องการทราบว่าขับรถด้วยความเร็วประมาณเท่าใด และทิศทางของรถเป็นอย่างไรเพื่อประกอบเป็นพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน

ปัญหา

การชดใช้ค่าเสียหายในรายที่ได้รับบาดเจ็บ

จากการถูกรถชนนั้น ผู้ขับรถจะต้องรับผิดชอบเพียงใด? และมีวิธีคิดค่าเสียหายอย่างไร?

คำตอบ

1. ผู้ขับรถชนคน นอกจากจะต้องรับผิดชอบทางอาญาแล้ว (ถ้าพิสูจน์ได้ว่าผิดจริง) ยังต้องรับผิดชอบทางแพ่งในฐานะละเมิดอีกด้วย โดยต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ”

2. การใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดนั้น มีบทบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังนี้

“มาตรา 438 ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่งค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความสะดวกอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย ”

“มาตรา 444 ในกรณีนี้ทำให้เสียหายแก่ร่างกาย หรืออนามัยนั้น ผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้ชดใช้ค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไป และค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการทำงาน สิ้นเชิง หรือแต่บางส่วนทั้งในเวลาปัจจุบันนั้น และในเวลาอนาคตด้วย

ถ้าในเวลาพิพาทษาคดี เป็นการพ้นวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่นอนว่าความเสียหายนั้นได้มีแท้จริงเพียงใด ศาลจะกล่าวในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีก็ได้”

ในกรณีของคุณหมอมณีนี้ ในที่สุดคุณหมอได้ตกลงยอมชดใช้ค่าเสียหาย เป็นค่ารักษาพยาบาลค่าที่ขาดรายได้ประจำวันเป็นเวลา 120 วัน และค่า

ทำขวัญอีกส่วนหนึ่ง ความแพ่งเป็นอันจบไปและความอาญาก็จบไปด้วย เนื่องจากผู้ถูกรถชนยอมรับกับตำรวจว่าตนเองผิด ส่วนงานสอบสวนจึงสั่งไม่ฟ้อง

ก่อนจบปุจฉา-วิสัชนา ในครั้งนี้ขอแทรกเรื่องการขับรถไว้อีกสักมาตราหนึ่ง ใน พ.ร.บ. จราจรทางบก

“มาตรา 30 ผู้ใดขับรถเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สิน ของผู้อื่น จะมีความผิดของผู้ขับหรือไม่ก็ตาม ผู้ขับจะต้องหยุดกระทำการช่วยเหลือตามสมควร และแจ้งเหตุต่อเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ในที่ใกล้เคียงนั้นทันที” (ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 68)

พ.ต.อ. ถวัลย์ อาชนะเสน
แผนกนิติเวชวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์